

Sònia Delgado
 Editora i directora de l'Esquix

L'Esquix, un desig carregat de futur

Esquix,
 un deseo cargado de futuro

Esquix,
 a wish full of future

Pere Joan

Caldria, per començar, situar-nos a l'any 2000, quan amb en Bartomeu Seguí feiem el suplement *RifiRafe* per al diari *Última Hora*; aleshores publicàvem sovint material d'autors d'aquí que compràvem a la revista *Tretzevents*. Això ens donava l'oportunitat de parlar del panorama editorial infantil amb Montse Ginesta, la directora de la revista. Catalunya tenia el *Cavall Fort* i l'anomenada *Tretzevents* i el País Valencià el *Camacuc*. I nosaltres? Per què no fer una revista en català per als més joves de les Illes? Teníem els millors autors, una certa experiència en la coordinació editorial i moltes ganes, i ens hi llançarem de cap!

Volíem que fos una bona eina de treball per a la recuperació lingüística, que apropàs la nostra cultura als joves, que pogués informar-los, entretenir-los i contribuir al seu interès per la lectura, però sobretot fer-los millors lectors en llengua catalana. I li posàrem *Esquix*, un nom de llarga tradició. Quin goig recollir-ne el testimoni!

Aniria dirigida a lectors d'edats entre els nou i els quinze anys, per tant era necessari establir diferents nivells de lectura, segons la capacitat o les ganes de cada lector.

El còmic permetria fer arribar als joves els continguts i objectius de la revista d'una manera lúdica, i apropar-los a l'obra dels nombrosos i reconeguts dibuixants que

Para empezar, tendríamos que situarnos en el año 2000, cuando con Bartomeu Seguí hacíamos el suplemento *RifiRafe* para el diario *Última Hora*; entonces publicábamos a menudo material de autores de aquí que comprábamos a la revista *Tretzevents*. Esto nos brindaba la oportunidad de hablar del panorama editorial infantil con Montse Ginesta, la directora de la revista. Cataluña tenía *Cavall Fort* y la mencionada *Tretzevents* y el País Valenciano, *Camacuc*. ¿Y nosotros? ¿Por qué no hacer una revista en catalán para los más jóvenes de las Baleares? Teníamos los mejores autores, una cierta experiencia en la coordinación editorial y muchas ganas, ¡y nos lanzamos a ello de cabeza!

Queríamos que fuera una buena herramienta de trabajo para la recuperación lingüística, que acercase nuestra cultura a los jóvenes, que pudiese informarlos, entretenirlos y contribuir a su interés por la lectura, pero sobre todo hacerlos mejores lectores en lengua catalana. Y la llamamos *Esquix*, un nombre de larga tradición. ¡Qué satisfacción recoger el testigo!

Iria dirigida a lectores de edades entre los nueve y los quince años, y por lo tanto era necesario establecer diferentes niveles de lectura, según la capacidad o las ganas de cada lector.

To start it would be best to go back to the year 2000. In those days, we were working alongside Bartomeu Seguí, on the *RifiRafe* supplement section for *Última Hora* newspaper. At the time we often published material by local authors from the Balearics, whose work we bought from *Tretzevents* magazine. This set-up gave us the opportunity to discuss the children's publication scene with the director of the magazine, Montse Ginesta. Catalonia had the *Cavall Fort* and *Tretzevents* publications, and Valencia had *Camacuc*. But what about us? Why not create a magazine in Catalan for the Islands' youngest readers? With the best authors, some publication coordination experience under our belts and tons of enthusiasm and ambition, we dove in headfirst!

We wanted our publication to be a good vehicle for the linguistic recovery of Catalan, and hoped it would help bring our culture closer to young people, informing and entertaining them, while also spurring their interest in reading. Yet above all, we wanted it to help make them better readers in Catalan. And we decided to call our publication *Esquix* ("*Splash*"), a name with a long tradition. What a joy and honour it is to carry on that tradition!

The publication would target readers between the ages of nine and fifteen, making

tenim a la nostra terra: Pere Joan, Max, Vaquer, Seguí, Gabi Beltran, Fito, Linhart, etc., i també continuar amb la tasca de promocionar els joves valors: Tomeu Morey, Jaume Balaguer, Bonobo, Sònia Pulido, Guillem March, Canizales, entre d'altres.

Per difondre l'obra dels prestigiosos escriptors de literatura infantil i juvenil de les Balears, dedicarem un espai a la narrativa en què hem publicat contes de Miquel Rayó, Caterina Valriu, Gabriel Janer Manila, Maria Rosa Colom, Pere Morey, Iolanda Bonet, Bernat Joan i Mari, Pau Faner, Elisabet Abeyà, Eusebia Rayó, etc. Tot un luxe.

Quan establim les seccions, pensarem que seria bo tractar temes d'interès general, de natura i tradicions; fomentar la solidaritat i el respecte a la diferència amb articles d'altres països i cultures; informar dels diferents esdeveniments culturals i, també, estimular la participació dels infants amb concursos i passatemps.

Doncs bé, aquell projecte ja fa més de sis anys que dura. *L'Esquix* continua sortint trimestralment. Tot un miracle, si pensam en les pocs revistes que sobreviuen i els pocs recursos que generen.

Arriba a més escoles i es reparteix a més biblioteques. Algunes ens han donat suport participant amb entusiasme en les activitats que proposam, fent de *L'Esquix* una eina per a l'ensenyament.

Ens sentim molt honorats d'haver aconseguit en aquest temps el guardó de l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC), en la categoria de nova publicació, pel tractament innovador del còmic i per ser la primera publicació en català per als més joves de les Illes Balears.

En aquests anys *L'Esquix* ha esdevingut també una eina de projecció de la nostra cultura dins els Països Catalans. Cada vegada ens arriben més subscripcions de fora i, per segon any consecutiu, serem a les escoles de la Catalunya Nord.

I a la fi, hem estrenat el nostre web: www.esquix.cat, que confiam que n'agilitzarà les subscripcions!

Arribar fins aquí no ha estat fàcil. Tots sabem que els projectes culturals són minoritaris, i oferir al públic una proposta al marge dels circuits comercials és ben difícil. Immersos com estam en un espai mediàtic dominat pel castellà, el català encara té un paper secundari en el món dels joves. A més a més, la nostra realitat sociolingüística és cada cop més complexa i el nombre de joves catalanoparlants menor. Per això, el nostre repte ara és aconseguir una implicació social més gran per part de pares i professors.

Cada passa és un incentiu per continuar endavant, sobretot perquè semblava impossible quan començarem que un projecte tan modest arribàs tan lluny.

Hem d'agrair la col·laboració de les institucions, i dels professionals, dibuixants i

El còmic permetria hacer llegar a los jóvenes los contenidos y objetivos de la revista de una manera lúdica, y acercarlos a la obra de los numerosos y reconocidos dibujantes que tenemos en nuestra tierra: Pere Joan, Max, Vaquer, Seguí, Gabi Beltran, Fito, Linhart, etc., así como proseguir la labor de promocionar a los jóvenes valores: Tomeu Morey, Jaume Balaguer, Bonobo, Sonia Pulido, Guillem March, Canizales, entre otros.

Para difundir la obra de los prestigiosos escritores de literatura infantil y juvenil de las Baleares, dedicamos un espacio a la narrativa, en el que hemos publicado cuentos de Miquel Rayó, Caterina Valriu, Gabriel Janer Manila, Maria Rosa Colom, Pere Morey, Iolanda Bonet, Bernat Joan i Mari, Pau Faner, Elisabet Abeyà, Eusebia Rayó, etc. Todo un lujo.

Cuando establecimos las secciones, pensamos que sería conveniente tratar temas de interés general, de naturaleza y tradiciones; fomentar la solidaridad y el respeto a la diferencia con artículos de otros países y culturas; informar de los diferentes acontecimientos culturales y, también, estimular la participación de los niños con concursos y pasatiempos.

Pues bien, aquel proyecto ya hace más de seis años que dura. *Esquix* sigue saliendo trimestralmente. Todo un milagro, si pensamos en las pocas revistas que sobreviven y los pocos recursos que generan.

Llega a más escuelas y se distribuye en más bibliotecas. Algunas nos han dado apoyo participando con entusiasmo en las actividades que proponemos, haciendo de *Esquix* una herramienta para la enseñanza.

Nos sentimos muy honrados de haber conseguido en este tiempo el galardón de la Asociación de Publicaciones Periódicas en Català (APPEC), en la categoría de nueva publicación, por el tratamiento innovador del còmic i per ser la primera publicació en catalán para los más jóvenes de las islas Baleares.

En estos años, *Esquix* se ha convertido así mismo en una herramienta de proyección de nuestra cultura dentro del ámbito de habla catalana. Cada vez nos llegan más suscripciones de fuera y, por segundo año consecutivo, estaremos en las escuelas de la Cataluña francesa.

¡Y por fin hemos estrenado nuestra web: www.esquix.cat, que esperamos contribuir a agilizar las suscripciones!

Llegar hasta aquí no ha sido fácil. Todos sabemos que los proyectos culturales son minoritarios, y ofrecer al público una propuesta al margen de los circuitos comerciales es muy difícil. Inmersos como estamos en un espacio mediático dominado por el castellano, el catalán aún tiene un papel secundario en el mundo de los jóvenes. Además, nuestra realidad sociolingüística es cada vez más compleja y el número de

it necessary to establish different reading levels according to each reader's ability and desire to read.

The comic would give young people access to the magazine's contents and objectives in an amusing way, and would familiarise them with the works of countless acclaimed illustrators who live here in the Islands: Pere Joan, Max, Vaquer, Seguí, Gabi Beltran, Fito, Linhart, etc., while continuing to promote our up-and-coming writers: Tomeu Morey, Jaume Balaguer, Bonobo, Sònia Pulido, Guillem March and Canizales, among others.

To make people aware of the work of prominent Balearic writers of children's and adolescents' literature, we devoted a section to the narrative, where we have published stories by Miquel Rayó, Caterina Valriu, Gabriel Janer Manila, Maria Rosa Colom, Pere Morey, Iolanda Bonet, Bernat Joan i Mari, Pau Faner, Elisabet Abeyà, Eusebia Rayó, etc. This was indeed an honour.

When establishing the sections of the magazine, we felt it ought to cover issues of general interest, nature and traditions; foster solidarity and respect for cultural differences by including articles from other countries and cultures; and offer information on cultural events, while stimulating the children's participation in competitions and activities.

At this point, our project has been going strong for more than six years. *Esquix* continues to be published quarterly. This is indeed a miracle, if we consider the few magazines that manage to survive and the limited resources that they generate.

Our publication is making its way to increasingly more schools and libraries, and some of these institutions have supported us by enthusiastically taking part in our activities, making *Esquix* an educational tool.

It is also a great honour for us to have earned the APPEC (Catalan Periodical Publications Association) New Publication Award in such a short time, thanks to the magazine's innovative treatment of the comic and because it is the first Catalan-language publication for young readers in the Balearics.

Through these years *Esquix* has also become a vehicle for the projection of our culture in the Catalan-speaking regions. We receive increasingly more subscriptions from the outside, and this is the second consecutive year that we will be present in the schools of French Catalonia.

Moreover, we have finally launched our website: www.esquix.cat, which we are sure will help facilitate the subscription process!

Coming this far was no easy task. We all know that cultural projects are a minority, and offering the public a product outside of the commercial circuits is very difficult. Submerged as we are in a media space that is dominated by Spanish, Catalan still plays a secondary role in the lives of young people.

escriptors que s'han engrescat amb aquest emocionant projecte. Amb la seva cooperació permanent, l'*Esquix*, com correspon a tot allò que fa referència a l'educació dels joves, i a la difusió de la nostra llengua, ha esdevingut una tasca de tots. Aquest article vol oferir una visió polièdrica i la reflexió conjunta sobre el seu significat; la seva necessitat, o no; les seves virtuts i carències, i donar veu als que número rere número la fan possible.

L'Esquix, a la recerca de la Bella Ventura
Caterina Valriu.
Doctora en Filologia i narradora

El 1904, un grup d'intel·lectuals catalans decidiren fundar la revista *En Patufet*, una publicació modesta que tenia com a objectiu divulgar la lectura en català entre els infants. Prestes va convertir en un fenomen social. Per tal d'arribar als més menuts de la casa, la revista tragué un suplement que s'anomenà, precisament, *Esquix* i que es publicà entre 1930 i 1936. *Esquix* és, doncs, un nom de llarga tradició en la lectura per a infants en llengua catalana.

També l'*Esquix* de Mallorca neix des del primer moment com un projecte íntegrament en llengua catalana i amb una clara voluntat de normalització. En un context com l'actual, on la llengua catalana és present a les escoles en àmbit formal, però

jóvenes catalanohablantes, menor. Por ello, nuestro reto ahora es conseguir una mayor implicación social por parte de padres y profesores.

Cada paso es un incentivo para seguir adelante, sobre todo porque parecía imposible, cuando empezamos, que un proyecto tan modesto llegase tan lejos.

Debemos agradecer la colaboración de las instituciones, y de los profesionales, dibujantes y escritores que se han implicado en este emocionante proyecto. Con su cooperación permanente, *Esquix*, como corresponde a todo aquello que se refiere a la educación de los jóvenes, y a la difusión de nuestra lengua, ha pasado a ser una tarea de todos. Este artículo quiere ofrecer una visión poliédrica y una reflexión conjunta sobre su significado; su necesidad, o no; sus virtudes y carencias, y dar voz a los que número tras número la hacen posible.

Esquix, en busca de la Bella Ventura
Caterina Valriu.
Doctora en Filologia y narradora

En 1904, un grupo de intelectuales catalanes decidieron fundar la revista *En Patufet*, una publicación modesta que tenía como objetivo divulgar la lectura en catalán entre los más jóvenes. Pronto se convirtió en un fenómeno social. Para llegar a los más pequeños de la casa, la revista sacó un

Max

Moreover, our socio-linguistic reality is becoming increasingly more difficult, and the number of Catalan-speaking children is dropping. For this reason our present goal is to get parents and teachers more socially involved.

Each step is an incentive to continue to press on, particularly because when we began it seemed impossible for such a modest project to get so far.

cultura per un tub

l'emoció del món cavalleresc

TIRANT

AL BLANC

Per Caterina Valriu

Qui va escriure aquest conte?

En Caterina Valriu (1916-1998), una col·laboradora de *En Patufet*, que va tenir una vida plena d'activitats: va fer de periodista, va dirigir el suplement de *En Patufet*, va escriure contes i va fer de traductora. També va escriure el llibre *El cavaller Tirant al Blanc*, que és el text que llegiu ara.

Qui va dibuixar aquest conte?

El dibuix és de Miquel Àngel Ferrer, un dibuixant de la revista *En Patufet*, que va treballar amb Caterina Valriu durant molts anys. El seu dibuix és molt bonic i molt detallat. També va escriure el llibre *El cavaller Tirant al Blanc*, que és el text que llegiu ara.

Què és un cavaller?

Un cavaller és un home que és molt valent i que defensa la justícia. També és un home que és molt educat i que té moltes virtuts. Els cavallers eren molt importants en l'època medieval i van ajudar a construir el món que coneixem ara.

Què és un conte?

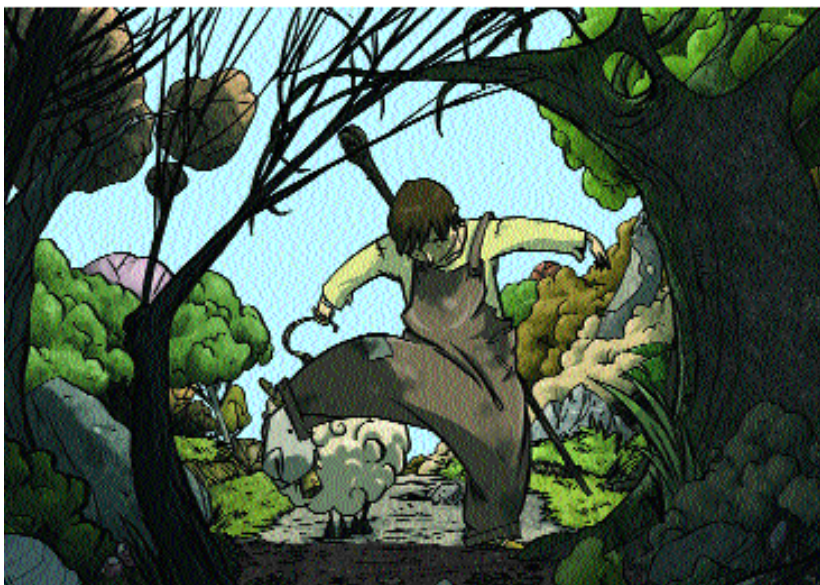
Un conte és una història que ens ensenya alguna cosa sobre la vida. També ens ajuda a imaginar i a créixer. Els contes són molt importants perquè ens ajuden a comprendre el món i a ser més felices.

El món del Tirant al Blanc

El món del Tirant al Blanc és un món molt bonic i molt detallat. Hi ha moltes coses que veure i moltes coses que fer. Els cavallers són molt importants i van ajudar a construir el món que coneixem ara.

El món de la llengua catalana

La llengua catalana és una llengua molt bonica i molt important. També és una llengua que ens ajuda a comunicar-nos i a créixer. Els catalans són molt importants i van ajudar a construir el món que coneixem ara.

Morey

sovint és absent dels contextos més informals —l'esbarjo, la família, el carrer, els mitjans de comunicació, els espectacles adreçats a infants i joves, etc.— el fet de poder disposar d'una proposta de lectura àgil i engrescadora com és una revista infantil, facilita l'acostament de molts de joves lectors a la lectura en català de forma lliure i plaent, lluny de les imposicions escolars. A través dels còmics, els reportatges, les entrevistes —i amb l'ajuda impagable de la il·lustració i la fotografia—, la revista es presenta com un plaer, no com una tasca a complir. Precisament per això, és important que el model de llengua que proposa sigui fresc i entenedor, però rigorós i no encarrat. Aquesta no és una tasca gens fàcil, però fins avui l'*Esquix* se n'ha sortit prou bé. El model de llengua que fa servir no ens resulta llunyà, ni forçat, ni artificios però no oblidada mai la correcció i el respecte envers la normativa, i aquest és un esforç que cal valorar i agrair.

L'*Esquix* se'ns presenta, doncs, com una proposta de lectura útil tant a casa com a l'escola o a la biblioteca, perquè tot i que inclou materials vinculats a l'esfera del coneixement i l'aprenentatge, sempre els presenta de forma no acadèmica i, a més, els combina amb altres de caràcter més lúdic, especialment els còmics. A més, hi ha un altre element important a tenir en compte, i és el de la fidelització lectora i el plaer que suposa per a tots els infants rebre a casa i a nom propi —periòdicament— un sobre de correu postal amb un petit «regal». La subscripció a la revista fa possible que de tant en tant es repeteixi el que als seus ulls sembla un «petit miracle», algú —no saben ben bé qui— els regala, adesiara, unes hores de plaer embolicades en un sobre. La revista té unes seccions i uns personatges fixos, això provoca en els joves

suplemento que se llamó, precisamente, *Esquix* y que se publicó entre 1930 y 1936. *Esquix* es, pues, un nombre de larga tradición en la lectura para niños en lengua catalana.

También el *Esquix* de Mallorca nace desde el primer momento como un proyecto íntegramente en lengua catalana y con una clara voluntad de normalización. En un contexto como el actual, donde la lengua catalana está presente en las escuelas en ámbito formal, pero a menudo está ausente de los contextos más informales —el ocio, la familia, la calle, los medios de comunicación, los espectáculos dirigidos a niños y jóvenes, etc.— el hecho de poder disponer de una propuesta de lectura ágil y alentadora como es una revista infantil, facilita el acercamiento de muchos jóvenes lectores a la lectura en catalán de forma libre y placentera, lejos de las imposiciones escolares. A través de los cómics, los reportajes, las entrevistas —y con la ayuda impagable de la ilustración y la fotografía—, la revista se presenta como un placer, no como una tarea a realizar. Precisamente por ello, es importante que el modelo de lengua que propone sea fresco y asequible, aunque riguroso y no envarado. Ésta no es una tarea nada fácil, pero hasta hoy *Esquix* la ha resuelto con éxito. El modelo de lengua que utiliza no nos resulta lejano, ni forzado, ni artificioso, aunque no olvida nunca la corrección ni el respeto por la normativa, y éste es un esfuerzo que hay que valorar y agradecer.

Esquix se nos presenta, pues, como una propuesta de lectura útil tanto en casa como en la escuela o en la biblioteca, porque si bien incluye materiales vinculados a la esfera del conocimiento y el aprendizaje, los presenta siempre de forma no académica y, además, los combina con otros de carácter más lúdico, especialmente los

We must extend our thanks to the institutions, professionals, illustrators and writers who have become involved in this exciting project. Their ongoing support has made *Esquix* something that belongs to us all, like the many other things associated with the education of our children and the spread of our language. This article aims to offer a multifaceted perspective and collective contemplation of its meaning, its importance or lack of importance, and its virtues and its shortcomings, while also lending a voice to the individuals who have made our magazine possible, issue after issue.

The *Esquix*, in search of the Beautiful Venture

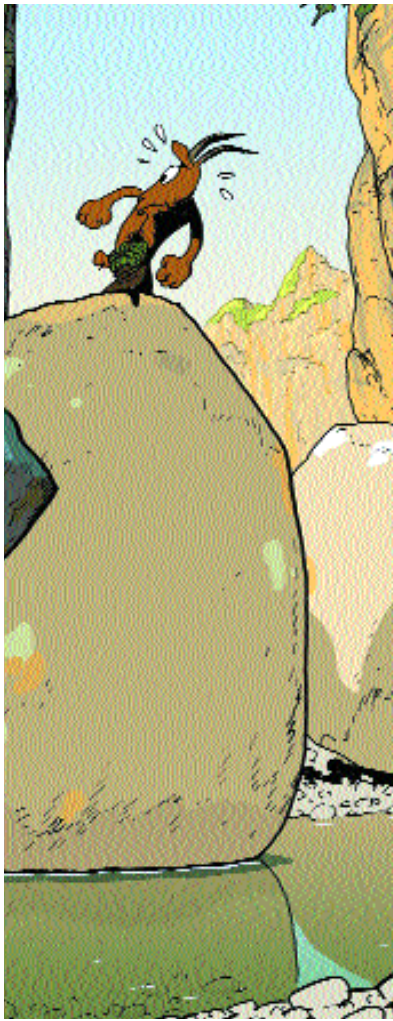
Caterina Valriu.

Doctor of Philology and storyteller

In 1904, a group of Catalan intellectuals decided to create the magazine *En Patufet*, a humble publication designed to promote reading in the Catalan language among children. It was soon to become a social phenomenon. To reach out to the youngest children in the house, the magazine included a supplement titled *Esquix*, which was published between 1930 and 1936. Hence the long tradition of the name *Esquix* in association with Catalan language reading for children.

Mallorca's *Esquix* was also conceived from the very first day as a project presented entirely in Catalan and with the clear aim of fostering the standardisation of the language. Under circumstances like those currently facing us, where the Catalan language is present in the formal realms of the schools yet often not found in less formal contexts such as recreation, the family, the streets, the mass media, performances for children and youth, etc., having an accessible and inspiring reading source like a children's magazine makes it easier to bring many young readers closer to the act of reading in Catalan freely and enjoyably, in a way that is far removed from the obligations of the school setting. Through the comics, features and interviews —and with the invaluable help of the illustrations and photography—, the magazine is presented more as a source of amusement than as a task. It is precisely for this reason that the language used needs to be fresh, easy to

Pau

lectors una sensació de vinculació i genera un cert ritual: començar per la secció o el personatge que més agrada, deixar per al final la lectura més llarga, compartir amb el germà o l'amic aquesta o aquella aventura, etc. També a l'escola la revista pot esperar o complementar els treballs sobre els més diversos temes —de natura, literatura, viatges, etc.—, ja que és prou rigorosa en les informacions que aporta, o constituir un «premi» de lectura plaent per a aquells que acaben primer la tasca. Molts d'infants i joves que rarament s'atreixeixen amb un llibre, troben a través de les revistes i els còmics una manera atractiva d'apropar-se a la lectura. És per això que cal no descuidar la importància d'aquests materials, que poden constituir una eina útil —a vegades l'única efectiva— en la formació de lectors novells. En resum, tenir a les Illes una revista periòdica per a infants i joves en llengua catalana, atractiva, variada, acostada a la nostra realitat i rigorosa en els seus continguts com és l'*Esquix* —que podem comparar a les seves «germanes grans» *Cavall Fort* o *Tretzevents*— és un luxe i alhora una necessitat i un dret. I ja se sap que els drets

còmics. Así mismo, hay otro elemento importante a tener en cuenta, y es el de la fidelización lectora y el placer que supone para todos los niños recibir en casa y a su propio nombre —periódicamente— un sobre de correo postal con un pequeño «regalo». La suscripción a la revista hace posible que de vez en cuando se repita lo que a sus ojos parece un «pequeño milagro», alguien —no saben muy bien quién— les regala, de vez en cuando, unas horas de placer envueltas en un sobre. La revista tiene unas secciones y unos personajes fijos, y ello despierta en los jóvenes lectores una sensación de vinculación y genera un cierto ritual: empezar por la sección o el personaje que más gusta, dejar para el final la lectura más extensa, compartir con el hermano o el amigo esta o aquella aventura, etc. También en la escuela la revista puede estimular o complementar los trabajos sobre los más variados temas —de naturaleza, literatura, viajes, etc.—, ya que es bastante rigurosa en las informaciones que aporta, o constituir un «premio» de lectura placentera para los primeros en completar una tarea. Muchos niños y jóvenes que raramente se atreven con un libro, encuentran a través de las revistas y los cómics una forma atractiva de acercarse a la lectura. Es por ello que no se debe descuidar la importancia de estos materiales, que pueden constituir una herramienta útil —a veces la única efectiva— en la formación de lectores noveles. En resumen, disponer en las Baleares de una revista periódica para niños y jóvenes en lengua catalana, atractiva, variada, cercana a nuestra realidad y rigurosa en sus contenidos como es *Esquix* —que podemos comparar a sus «hermanas mayores» *Cavall Fort* o *Tretzevents*— es un lujo y al mismo tiempo una necesidad y un derecho. Y ya se sabe que los derechos comportan deberes: el deber es que los adultos que podemos —y debemos— actuar como mediadores entre los jóvenes y la lectura —los padres y los educadores— debemos ser conscientes del papel que las revistas para niños desempeñan en la creación de lectores. Invitar a leerlas, recomendarlas, es —con seguridad— lo que nos ayudará a acompañar a nuestros niños por el camino de la Bella Ventura —que no es otra cosa que un camino de «bella aventura»— que lleva a la lectura, y de la lectura al descubrimiento del mundo, de los mundos —reales e imaginarios— que nos conforman.

Una cuestión de tono

Florentino Flórez.

Crítico de cómic y profesor de la Escuela Superior de Diseño de Palma

Sólo he colaborado en una ocasión con *Esquix*, con un artículo sobre el menorquín Marino Benejam. Un encargo que parecía sencillo demostró estar cargado de difícil-

understand and accurate, yet never stiff. While this is by no means an easy task, *Esquix* has managed to achieve this successfully thus far. The magazine speaks to its readers in a language that does not feel distanced, forced or contrived in any way, although it is thoroughly proofread and adheres to the standard rules of the language. Indeed, this is an effort to be appreciated and be thankful for.

Thus, *Esquix* comes to us as a proposed reading that is useful in the home, at school and in the library. While it features materials that are associated with the realm of learning and education, that information is always presented non-academically and is moreover combined with other more amusing types of materials, particularly comics. Yet there is another important aspect to be taken into account: the generation of reader loyalty and the delight that all children feel to regularly receive at home a personally addressed envelope in the post with a small "gift" inside. The subscription to the magazine enables the repetition of what seems to them to be a "small miracle", as someone —they don't really know who— occasionally sends them several hours of pleasure wrapped up in an envelope. The magazine has several established characters and sections, giving the young readers a feeling of connection and generating a certain ritual: starting with the section or the character that they like the best, leaving the longest reading for last, sharing a given adventure with a brother, sister, friend, etc.

Moreover, the magazine can also be used at school, to stimulate or supplement work on the most diverse subject matters, including nature, literature, travels, and more, thanks to the accuracy and detail of the information that it presents. Or it can serve as a nice reading "prize" for those who finish their work the fastest. Many children and young people who rarely feel up to reading a whole book find comics and magazines an attractive way to approach reading. It is for this reason that we must not overlook the importance of these materials, which can be a useful tool —and sometimes the only effective one— to shape new readers. In a word, having a periodical magazine in Catalan for children and young people in the Islands that is appealing and features a wide variety of accurate contents that we relate to, like *Esquix* —which could be compared with its "big brother publications", *Cavall Fort* and *Tretzevents*— is at once a treat, a necessity and a right. And as we all know, rights come hand in hand with duties. In this case, it is the duty of the adults —parents and educators— who can act as mediators between young people and reading, to be aware of the role that children's magazines play in creating readers. Inviting them to read these publications, recommending the magazines, will undoubtedly help us accompany our children

comporten deures: el deure és que els adults que podem —i devem— actuar de mediadors entre els joves i la lectura —els pares i els educadors— hem de ser conscients del paper que les revistes per a infants tenen en la creació dels lectors. Convidar a llegir-les, recomanar-les és —ben segur— allò que ens ajudarà a acompanyar els nostres infants pel camí de la Bella Ventura —que no és altra cosa que un camí de «bella aventura»— que porta a la lectura, i de la lectura a la descoberta del món, dels móns —reals i imaginaris— que ens conformen.

Una qüestió de to

Florentino Flórez.

Crític de còmic i professor de l'Escola Superior de Disseny de Palma

Només he col·laborat una vegada amb l'*Esquix*, amb un article sobre el menorquí Marino Benejam. Un encàrrec que semblava senzill però que va estar carregat de dificultats. Concretament perquè no trobava el to adequat. O bé tractava els lectors com a beneïts o m'hi adreçava com si fossin universitaris. De manera que Sònia Delgado, l'esforçada directora, rebotava el meu text una vegada i una altra, polint el meu estil. Us asseguro que trobar la manera d'encertar amb aquests hipotètics lectors de la revista no va ser gens fàcil i encara avui no estic segur d'haver-ho aconseguit. Precisament aquest és el punt on m'embull quan pens en el que m'agrada i el que no de l'*Esquix*. Mesurar la seva qualitat suposa disposar d'una definició de «revista per a nins». Definició molt complicada avui dia.

Potser el millor sigui fer trampa. Recordant, per exemple, que aquest projecte ha estat una plataforma excel·lent per a la darrera generació d'autors mallorquins,

tades. Concretament porque no encontraba el tono adecuado. O bien trataba a los lectores como tontos o me dirigía a ellos como si fuesen universitarios. Así que Sonia Delgado, la esforzada directora, rebotaba mi texto una y otra vez, puliendo mi estilo. Les aseguro que encontrar la manera de acertar con esos hipotéticos lectores de la revista no fue fácil y todavía hoy no estoy seguro de haberlo conseguido. Éste es el punto donde tropiezo, cada vez que pienso en lo que me gusta y lo que no del *Esquix*. Medir su calidad supone contar con una definición de «revista para niños». Definición harto complicada en la actualidad.

Quizás lo mejor sea hacer trampa. Recordando, por ejemplo, que este proyecto ha sido una plataforma excelente para la última generación de autores mallorquines, entre cuyas filas se cuentan tipos tan talentosos como Beltrán, Linhart, Pau, Fito, March, o Morey, entre otros. Añadir que muchos de ellos han tenido la oportunidad de desarrollar historietas realmente arriesgadas, tanto en el plano formal como en los contenidos; ensoñaciones al límite de lo narrativo, collages, delirios cubistas... *Esquix* puede presumir de una nutrida colección de atrevimientos gráficos.

En cuanto a los autores de la generación anterior, los Max, Vaquer, Pere Joan o Seguí, no se han quedado atrás, aunque quizás sus registros han sido más contenidos, más narrativos. Podríamos citar a continuación el aspecto general de la publicación, que cumple con creces las expectativas que un producto como éste podía despertar. Es una revista joven, dinámica, llena de variedad y color. Luce linda, con unas espectaculares portadas.

Esquix es la continuación natural del suplemento infantil RifiRafe, del diario *Última Hora*. Sonia y Tomeu se plantean tra-

along the path of the Beautiful Venture —which is none other than a path of the *beautiful adventure*— that leads to reading, and from reading to the discovery of the world around us, as well as the real and imaginary worlds that make us up.

A matter of tone

Florentino Flórez.

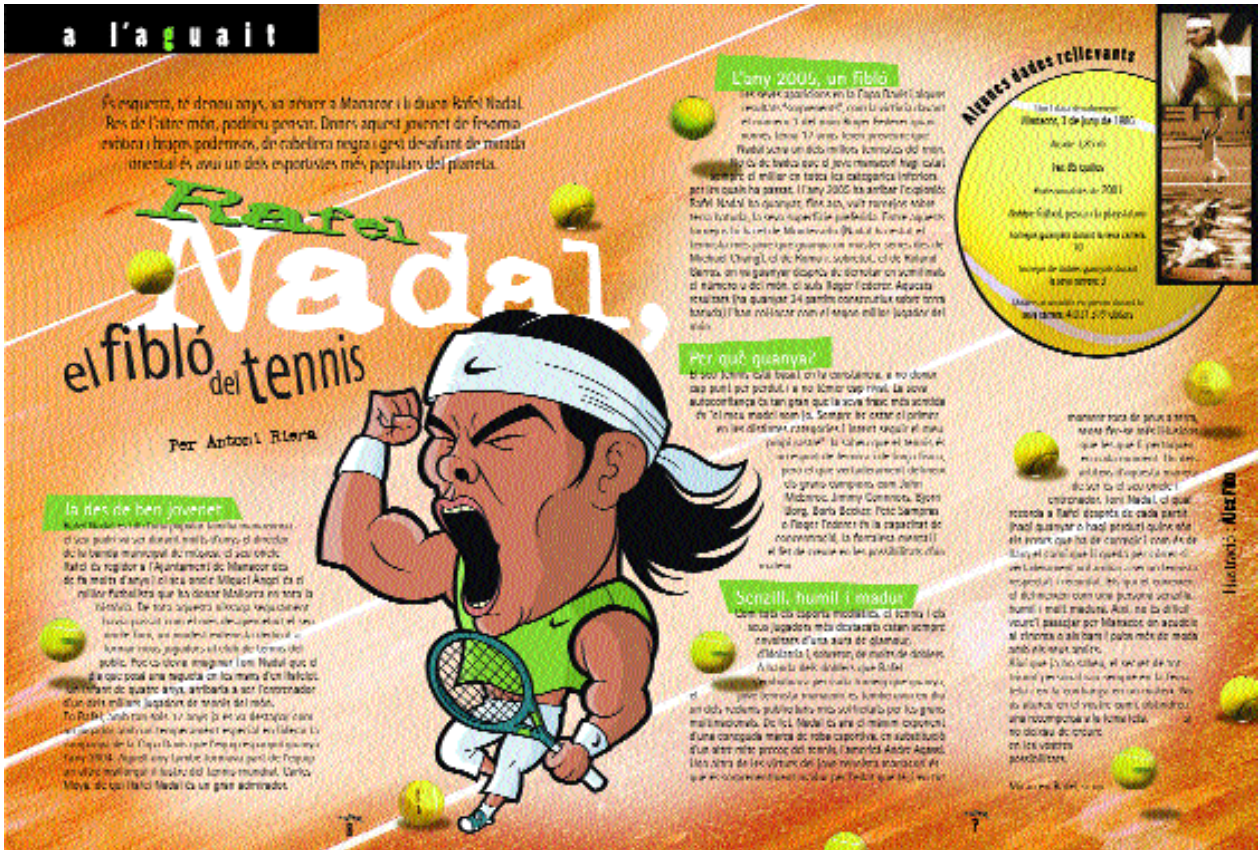
Comic critic and professor at the Superior School of Design in Palma, Mallorca

I have only contributed to *Esquix* once, with an article about the Menorcan comic artist, Marino Benejam. Though the project was seemingly simple at first sight, in the end it proved to be extremely difficult. The main reason was because I had trouble finding the right tone for the article. I either treated the readers as if they were stupid, or I addressed them like university scholars. And so my text bounced back and forth to Sònia Delgado, the assiduous director of the magazine, in an effort to polish my style. I can honestly say that finding the right register for these hypothetical readers of the magazine was not easy, and to this day I am still not sure that I ever got it right. This is precisely where I get muddled as I reflect on what I do and do not like about *Esquix*. Regulating its quality means having a definition of a "children's magazine", and establishing that definition is very hard to do in this day and age.

Perhaps it would be best to cheat. For example, recalling that this project was an excellent platform for the last generation of Mallorcan authors, including such talented figures as Beltrán, Linhart, Pau, Fito, March and Morey, among others. I want to add that many of these writers have had the opportunity to develop some truly risky short stories, both formally speaking and in terms of content, dreams on the limits of narrativity, col-

Balaguer

tipus tan talentosos com Beltrán, Linhart, Pau, Fito, March, o Morey, entre d'altres. Vull afegir que molts d'ells han tengut l'oportunitat de desenvolupar historietes realment arriscades, tant en el pla formal com en els continguts; somnis al límit de la narrativitat, collages, deliris cubistes... *L'Esquix* pot presumir d'una col·lecció d'atreviments gràfics ben nodrida.

Quant als autors de la generació anterior, els Max, Vaquer, Pere Joan o Seguí, no s'han quedat enrere, encara que potser els seus registres han estat més continguts, més narratius. Podríem esmentar a continuació l'aspecte general de la publicació, que compleix amb escreix les expectatives que un producte com aquest podia despertar. És una revista jove, dinàmica, plena de varietat i color. Es mostra lluent, amb unes portades espectaculars.

L'*Esquix* és la continuació natural del suplement infantil *RifiRafe*, del diari *Última Hora*. Sònia i Tomeu es plantegen traduir-lo a un format més ambiciós, que té un referent immediat, *Cavall Fort*, la mítica publicació catalana. La fórmula triada també és clàssica, amb la peculiar combinació d'histories i articles divulgatius. Ja ho sabem, no pot consentir-se que una revista sigui només entreteniment, cal oferir més raons als pares o a les institucions per comprar-la. És possible que hi hagi gent que embogeixi de passió per aquestes seccions. No és el meu cas.

ducir-lo a un formato más ambicioso, que tiene un referente inmediato, *Cavall Fort*, la mítica publicación catalana. La fórmula elegida también es clásica, con la peculiar combinación de historietas y artículos divulgativos. Ya saben, no puede consentirse que una revista sea sólo entretenimiento, hay que ofrecer más razones a los padres o a las instituciones para comprarla. Es posible que haya gente que emboquezca de pasión por estas secciones. No es mi caso.

Pero todo esto no hace sino desviarnos del problema central al que se enfrentaba la revista: ¿cómo es el niño del siglo XXI? ¿Cómo hay que tratarle? La primera respuesta se busca, creo yo, en la propia infancia, así que intento localizar en *Esquix* aquellas series que se parezcan a las que leía en los sesenta. Más allá de las aventuras entregas de Max o de las pillerías de la pandilla de Seguí, poco hay que me recuerde los clásicos aires de Bruguera, o de otras publicaciones como *Trinca*, el *TBO* o *Strong*, por citar tres modelos variados. A partir de los ochenta el concepto de revista infantil tiende a desaparecer, sustituido por las interminables y adictivas sagas japonesas. Así que, aunque eche en falta mi ración de *Joyas Literarias Juveniles* y mis páginas de *continuará*, o aquellas extrañas mezclas en las que lo humorístico y lo adulto se aglutinaban sin prejuicios, debo admitir que este nuevo siglo precisa de otras fórmulas y que

lages, cubist delirium... Indeed, *Esquix* boasts a well-nourished collection of graphic daring.

As regards the authors of the previous generation, including such names as Max, Vaquer, Pere Joan and Seguí, they also took their share of risks, although their registers were perhaps more contained, more narrative. We could then discuss the general aspect of the publication, which more than fulfils the expectations of a product that one like this might arouse. It is a young, dynamic magazine, full of variety and colour. It is well polished, with spectacular covers.

Esquix embodies the natural evolution of the children's supplement *RifiRafe*, of the *Última Hora* newspaper. It was conceived when Sònia and Tomeu set out to convert the supplement into a more large-scale format, taking the mythical Catalan publication *Cavall Fort* as an immediate point of reference. The chosen format is also classic, with a unique combination of comics and informative articles. As we know, we could never allow a magazine to be a source of entertainment alone, as parents and institutions need more incentives to buy it. While there may be people that are mad keen on these sections, I am not.

Yet all of this only diverts us from the central problem that faced the magazine in the first place: what is the child of the 21st century like? How should he/she be addressed? As

LA LLEBRE ROJA

QUAN LA MEVA MARE VA CONTRURE LES FEBRES DEL PANÇA, VA PASSAR ALGUNS DIES I ALGUNS NITS DELIRANT.

ENTRE EL MUNT DE BALBUCEIGS INCONNEXOS QUE REPETIA COM UNA LLETANIA, NO VA DEIXAR D'ESMENTAR LA LLEBRE ROJA.

QUAN ERA PETIT EL MEU PARE SOLIA CONTAR-ME HISTÒRIES SOBRE AQUEST ANIMAL SINISTRE, LLEIG I PESILENT COM LA MORT.

APAREIXIA PER SORPRESA A L'ENTRADA DELS POBLES. ES PLANTAVA SOBRE LES POTES POSTERIORIS I LLANÇAVA UN CRIT PECULIAR, DARRERA DE PLOR DE BÉBÉ I CANÇÓ ESTRAFOLÀRIA.

-ÉS UN MAL AUGURI! -DEIEN UNS. -ALGUN BEBÉ DESAPAREIXERA -HI AFECIEN ALTRES.

NIQUI EN SER COM SE SUPÒSIA QUE ELS WHITMAN VAN PERDRE EL SEU PETIT. DES DE LLAVORS LA SEVA MARE VAÇA PEL BOSC AMB UNA CISTELLA PLENA DE PASTINANGUES AMB LES MANS PRETENENT RECUPERAR EL SEU BEBÉ.

EN EL VUITÈ DIA DE LA MALALTIA, LA MEVA MARE VA MILLORAR.

DESPRÉS DE COMPROVAR QUE S'HAVIA ADORMIT PLÀCIDAMENT, VAIG ANAR A FER UN PASSEIG PELS AFORES DEL POBLE.

EN ARRIBAR AL LÍMIT DEL BOSC DE HAMILTON, EN VAIG DETENIR A DEBANSAR.

NO DUIA NI DOS MINUTS ASSEGUT, QUAN VAIG SENTIR UN LAMENT...

... EN GIRAR-ME LA VAIG VEURE

Però tot això no fa més que desviar-nos del problema central al qual s'enfrontava la revista: com és el nin del segle XXI? Com cal tractar-lo? La primera resposta se cerca, crec jo, dins la pròpia infantesa, i així doncs intent trobar a l'*Esquix* aquelles sèries que s'assemblin a les que llegia als seixanta. Més enllà de les aventureres entregues de Max o de les pilleries de la colla de Seguí, hi ha ben poca cosa que em recordi els clàssics aires de Bruguera, o d'altres publicacions com *Trinca*, el *TBO* o *Strong*, per esmentar-ne tres models diferents. A partir dels vuitanta el concepte de revista infantil tendeix a desaparèixer, substituït per les interminables i addictives sagues japoneses. Per això, encara que enyori la meua ració de *Joyas Literarias Juveniles* i les meves pàgines de *continuarà* o aquelles estranyes mescles en què l'humorístic i l'adult s'aglutinaven sense prejudicis, he d'admetre que aquest nou segle necessita unes altres fórmules i que el meu desconcert davant de l'*Esquix* segurament està justificat, ja que no es dirigeixen a vells xarucs com jo sinó a aquests nous nins de dubtosa definició. Han encertat? No? El temps ho dirà. Des d'aquí només puc felicitar-los per l'esforç i agrair-los totes les bones historietes que ja ens han ofert.

Una gran oportunitat a mig gas que cal aprofitar

Pere Joan.

Autor de còmic i editor

Creo que l'*Esquix* suposa un intent important de mesclar diferents tradicions amb una visió actual del que pot ser una publicació per a infants. La de la lectura, així en general, sense adjectius, la de l'entreteniment, la de l'aprenentatge del català, la de llegir còmics i, també, i no la menys important, la d'una concepció actual i molt variada de la narració amb imatges. Dins l'àmbit català de la historieta existeixen *Cavall Fort* com a referent històric, i *Tretzevents*, com una aportació que quasi s'apropa al que és ara el còmic d'autor, i quasi d'avantguarda. L'*Esquix* estaria en la línia d'aquesta darrera. Tenim la sort que es faci des de Mallorca i això és un territori a defensar.

Dissortadament, és un projecte a la meitat del seu potencial, quan podria ser una eina molt important d'aprenentatge i entreteniment si no visqués en la precarietat i gràcies quasi al voluntarisme dels qui la fan. Una eina per als educadors, una solució per als pares que cerquen què oferir de qualitat als seus fills i una font d'entreteniment intel·ligent per als nins. I no em referesc només als continguts, sinó que la revista té un aire modern i una actitud que convida a la creativitat i fins i tot a l'experimentació. Crec que, tant per la imatge com pels continguts dels còmics, l'*Esquix* obre portes i em reafirma el que he pensat sempre: un

mi desconcierto ante *Esquix* seguramente está justificado, ya que no se están dirigiendo hacia carcamales como yo sino hacia esos nuevos niños de dudosa definición. ¿Han acertado? ¿No? El tiempo lo dirá. Desde aquí sólo puedo felicitarles por el esfuerzo y agradecerles todas las buenas historietas que ya nos han ofrecido.

Una gran oportunitat a mig gas que hay que aprovechar

Pere Joan. Autor de còmic i editor

Creo que *Esquix* supone un intento importante de mezclar diferentes tradiciones con una visión actual de lo que puede ser una publicación para niños. La de la lectura, así en general, sin adjectivos, la del entretenimiento, la del aprendizaje del catalán, la de leer cómics y, también, y no la menos importante, la de una concepción actual y muy variada de la narración con imágenes. Dentro del ámbito catalán de la historieta existen *Cavall Fort*, como referente histórico, y *Tretzevents*, como una aporta-

Vaquier

ción que casi se acerca a lo que es ahora el còmic de autor, y casi de vanguardia. *Esquix* estaría en la línea de esta última. Tenemos la fortuna de que se haga desde Mallorca y éste es un territorio a defender.

Desdichadamente, es un proyecto a la mitad de su potencial, cuando podría ser una herramienta muy importante de aprendizaje y entretenimiento si no viviese en la precariedad y casi gracias al voluntarismo de quienes la hacen. Una herramienta para los educadores, una solución para los padres que buscan algo de calidad que ofrecer a sus hijos y una fuente de entretenimiento inteligente para los niños. Y no me refiero solamente a los contenidos, sino que la revista tiene un aire moderno y una actitud que invita a la creatividad e incluso a la experimentación. Creo que, tanto por la imagen como por los contenidos de los cómics, *Esquix* abre puertas y me reafirma en lo que

I see it, the answer to the first question can be found in childhood itself. So, I have tried to find in *Esquix* the series that resemble those that I read in the 1960s. Aside from the adventurous contributions of Max or the antics of Seguí's group, there is very little that reminds me of the classic aires of Bruguera or other publications like *Trinca*, *TBO* or *Strong*, to name three different models. As of the 1980s the concept of the children's magazine tended to disappear, only to be replaced by the endless and addictive Japanese sagas. Thus, while I miss my helping of *Literary Gems for the Young* and my *to be continued* pages or those odd mixtures that combined humour and adult aspects with no qualms at all, I must admit that this new century is in need of other formulas and that my discomfort with *Esquix* is most probably justified, as it is not addressed to old diehards like me but rather to today's new children that are so difficult to label. Have they got it right? Or not? Time will tell. From here I can only congratulate them on their hard work and thank them for all the great short stories that they have already given us.

A great opportunity at half speed, to be exploited

Pere Joan.

Comic author and editor

For me, *Esquix* represents a significant effort to mix different traditions and features with an up-to-date vision of what a children's publication can be. These include the tradition of reading in general, entertainment, Catalan language education, reading comics, and last but not least, an up-to-date and very diverse concept of illustrated narration. As far as publications of the short story in Catalan, we have *Cavall Fort*, as a historical reference, and *Tretzevents*, as a contribution that comes close to what is now the signature and almost avant-garde comic. *Esquix* could be classified in the second of these groups. The fact that the magazine is published here in Mallorca is a privilege in itself that we all need to hold on to.

Unfortunately, this magazine has only reached half of its potential, and to a great extent has survived thanks to the generosity and selfless work of its creators. In fact, if it were not on such shaky ground it might become a major tool for education and entertainment. Indeed, it could be of great service to educators, a solution for parents who are looking for quality reading material for their children, and a source of intelligent entertainment for young people in general. And in saying this I am not only referring to the contents of the magazine, but rather also to its modern feel and its approach, which invites creativity and even experimentation. As I see it, thanks to both the image and the contents of the comics, *Esquix* opens doors and reaffirms something that I have always believed:

bón còmic infantil és aquell que un adult pot llegir sense avergonyir-se'n. I en aquesta revista passa això. N'hi ha fins i tot que tenen un punt experimental o de misteri, que és el que avui es necessita per plantar cara a la unificació pels mínims que es veu moltes vegades o a la hiperexcitació amb què s'enganxa els nins a altres mitjans. La sorpresa i el traç actual d'alguns dibuixants són uns bons recursos per apropar-se a un nin d'ara. Fins i tot l'experimentació, que a alguns espanta, no és un entrebanc ni un caprici. És un recurs que en un món on la novetat és una demanda contínua, es converteix en un atractiu. Fins i tot si, utilitzant a les històries arguments no del tot evidents, es força el nivell de comprensió. Així també s'aprèn.

Hem de dir també que l'*Esquix* recorre en un noranta per cent a autors d'aquí, al contrari del que fa el que podria ser la seva competència, els suplementes infantils dels diaris espanyols, que tiren de traduccions perquè els surti més barat. L'*Esquix* ofereix als autors també una llibertat i un respecte a la seva obra que és inusual en el camp del còmic infantil, bastant ofegat pel políticament correcte. I també té una de les característiques d'una revista, que n'hi ha poques, que és oferir la possibilitat de créixer com a autor, sobretot per als més joves, número a número, aprenent i millorant tot fent feina pagada. Llàstima que la seva periodicitat sigui la que és. És per això que vull acabar insistint que aquest esforç es mereix un millor aprofitament, una major difusió, una periodicitat més freqüent, per possibilitar la fidelització dels lectors amb els personatges i la de fruir i obrir el capet amb un mitjà tan atractiu com és un tebeo. Una eina excel·lent per als mestres, per als pares i per als nins. Un tebeo en català, ben fet i amb possibilitats de projecció.

Un tram difícil

Iolanda Bonet
Escriptora i mestra

Els contes i llibres dedicats a infants petits han deixat de ser de lectura obligatòria. En les dues darreres dècades, el panorama editorial ha multiplicat la seva oferta infantil. Ara són contes amb solapes que desplacen personatges i objectes, llibres sonors que fan música en obrir-los i d'infinat de colors per atreure els més menuts, de mil temes que prometen ser atractius.

Els adults també han gaudit d'una nova oferta amb els avenços de la tecnologia. Les fotografies i els complicats gràfics omplen les pàgines de llibres i revistes, i les novel·les sense imatges vénen tan ben publicades que fan goig de llegir.

Paral·lelament al gust per la lectura, el còmic o tebeo esdevé una escapada a la relaxació. Les imatges prometen continguts divertits, tan difícils d'aconseguir, i tan

siempre he pensado: un buen cómic infantil es aquél que un adulto puede leer sin avergonzarse. Y en esta revista sucede eso. Los hay incluso que tienen un punto experimental o de misterio, que es lo que hoy se precisa para plantar cara a la unificación por los mínimos que se ve con tanta frecuencia o a la hiperexcitación con que se engancha a los niños a otros medios. La sorpresa y el trazo actual de algunos dibujantes son unos buenos recursos para acercarse a un niño de ahora. Incluso la experimentación, que asusta a algunos, no es un obstáculo ni un capricho. Es un recurso que, en un mundo donde la novedad es una demanda continua, se convierte en un atractivo. Incluso si, utilizando en las historias argumentos no del todo evidentes, se fuerza el nivel de comprensión. Así también se aprende.

Debemos señalar también que *Esquix* recurre en un noventa por ciento a autores de aquí, al contrario de lo que hace lo que podría ser su competencia, los suplementos infanti-

Pulido

les de los diarios españoles, que tiran de traducciones para que les salga más barato. *Esquix* también ofrece a los autores una libertad y un respeto a su obra que es inusual en el campo del cómic infantil, bastante asfixiado por lo políticamente correcto. Y también tiene una de las características de una revista, de las que hay pocas, que es ofrecer la posibilidad de crecer como autor, sobre todo para los más jóvenes, número a número, aprendiendo y mejorando a través de un trabajo remunerado. Lástima que su periodicidad sea la que es. Es por ello que quiero acabar insistiendo en que este esfuerzo merece un mejor aprovechamiento, una mayor difusión, una periodicidad más frecuente, para posibilitar la fidelización de los lectores con los personajes y la de disfrutar y abrir la mente con un medio tan atractivo como es un tebeo. Una herramienta excelente para los maestros, para los padres y para los niños. Un tebeo en catalán, bien hecho y con posibilidades de proyección.

a good children's comic is one that an adult can read without feeling self-conscious. And that is precisely what happens in this magazine. Some even feature an experimental or mysterious aspect that is much needed today to challenge the typical and almost standard narrative patterns that we so often see, and the virtually fanatical way that children often get hooked on other media. The surprising aspects and up-to-date lines of some of the illustrators are good resources to get close to today's child. Experimentation, which inspires apprehension for some, is neither a hindrance nor a whim. Rather it is a resource that becomes a point of attraction in a world with a constant demand for novelty. Even by giving the stories plots that are not completely obvious, the level of comprehension is reinforced. This is also a way to learn.

We must additionally point out that *Esquix* covers nearly ninety percent of the local authors from the Islands, unlike other publications that might be considered its competition. For an example of this, we need only consider the children's supplements in the Spanish newspapers, which offer translations because they are less expensive. *Esquix* also gives its authors an uncommon degree of freedom and a respect for their work. This freedom is unusual in the field of children's comics, where creativity is so often stifled in the name of political correctness. *Esquix*, moreover, shares the magazine trait of offering authors the opportunity to grow professionally from issue to issue, particularly when writing for the youngest readers, as they can learn and improve while getting paid for their work. Too bad its periodicity is as limited as it is! For this reason I would like to conclude by reiterating that this effort deserves more exploitation, greater distribution, and a more frequent periodicity, to spur the readers' loyalty to the characters and that of enjoying and opening their minds, through a medium as attractive as a comic. This is indeed, an excellent tool for teachers, parents and children alike. It is a well-made comic in Catalan, with wonderful possibilities waiting to be tapped.

A difficult age group

Iolanda Bonet
Writer and teacher

Stories and books for young children are no longer required reading. Over the past two decades, publishers have multiplied their offer for children. This has made for books with flaps that make characters and objects moveable, books that play music when opened and others with a myriad of colours to attract the youngest readers, with thousands of topics that guarantee allure.

Adults have also enjoyed new sorts of books with the advances of technology. Photos and complex graphics fill the pages of books and magazines, and the covers of non-

Bonobo

ocults, de vegades, entre les lletres.

Hi havia, no obstant això, un tram difícil d'omplir. Els nens i nenes que comencen a ser adolescents, que ja tenen superats els contes i encara no han entrat en la sèrietat del llibre d'adults, no són sempre fàcils d'accontentar amb la seva tria.

I és aquí on comença la importància de l'*Esquix*. No sols omple un buit importantíssim dins les revistes per a adolescents en llengua catalana, a més a més, interessa als al·lots i al·lotes. La comprovació del seu interès la vaig fer tant a casa com a l'escola: sense dir res, vaig deixar uns exemplars de la revista damunt la taula. I el resultat va ser idèntic, amb la diferència que els alumnes varen haver de fer torns per llegir els exemplars. Amb aquella revista, els al·lots i al·lotes esdevenien veritables lectors i no mers llegidors passius.

Per tant, com a mare i com a mestra, puc donar fe de la importància dels resultats aconseguits: no sempre és fàcil escriure per a aquest tram d'edat i encertar. L'*Esquix* ha actualitzat el còmic donant-li un caire nou amb dissenys atractius i vistosos, més adients per al jovent d'avui.

Com a vocal de l'AELC (Associació d'Escriptors en Llengua Catalana) i com a escriptora, vull remarcar la importància de la informació que transmet amb reportatges interessants per a cada edat, els concursos que inciten a l'escriptura i a la participació, els articles tan entretinguts, els personatges de les historietes que ens són familiars, la traducció de tires còmiques provinents de l'estranger que tal vegada no hauriem pogut arribar a conèixer en la nostra llengua, i la preocupació per donar a conèixer els escriptors i les escriptores de totes les Illes.

Un tramo difícil

Iolanda Bonet
Esctora i maestra

Los cuentos y libros dedicados a niños pequeños han dejado de ser de lectura obligatoria. En las dos últimas décadas, el panorama editorial ha multiplicado su oferta infantil. Ahora son cuentos con solapas que desplazan personajes y objetos, libros sonoros que producen música al abrirlos y otros de infinidad de colores para atraer a los más pequeños, de mil temas que prometen ser atractivos.

Los adultos también han disfrutado de una nueva oferta con los avances de la tecnología. Las fotografías y los complicados gráficos llenan las páginas de libros y revistas, y las novelas sin imágenes vienen tan bien publicadas que son un placer para la vista.

Paralelamente al gusto por la lectura, el cómic o tebeo pasa a ser una escapada a la relajación. Las imágenes prometen contenidos divertidos, tan difíciles de conseguir, y tan ocultos, a veces, entre las letras.

Había, no obstante, un tramo difícil de llenar. Los niños y niñas que empiezan a ser adolescentes, que ya tienen superados los cuentos y aún no han entrado en la seriedad del libro de adultos, no son siempre fáciles de contentar en su elección.

Y ahí es donde arranca la importancia de *Esquix*. No sólo llena un vacío importantísimo en las revistas para adolescentes en lengua catalana, sino que además interesa a los chicos y las chicas. Pude comprobar su interés tanto en casa como en la escuela: sin decir nada, dejé unos ejemplares de la revista encima de la mesa. Y el resultado fue idéntico, con la diferencia de que los alumnos tuvieron que leer los ejemplares por turnos. Con aquella

illustrated novels are so polished that they invite reading.

Along with the taste for reading, the comic has also become a means of escape for relaxation. The pictures guarantee entertaining components that are sometimes very hard to convey and lay hidden amid the words of the text.

Much despite the new variety that has flooded the market over the years, for some time there was still a rather difficult empty reading segment that needed to be filled. Children just entering adolescence, who have already outgrown storybooks and are not yet ready for the seriousness of books for adult readers, are not always easy to please.

And that is precisely where the importance of *Esquix* begins. Not only does it fill an extremely important void in the field of magazines for adolescents in the Catalan language, it moreover piques the kids' interest. I managed to confirm their interest both at home and at school. Without saying a word, I left several copies of the magazine on the table. And the result was identical in both cases, with the difference that the students had to take turns to read the different issues. With that magazine the kids became true readers rather than merely passive skimmers.

Therefore, as both a mother and a teacher, I can attest to the importance of the results attained: it is not always easy to write for this age group and get it right. *Esquix* has updated the comic, giving it a new air with attractive and attention-grabbing designs that are more in line with today's young people.

As a member of the AELC (Association of Catalan Language Writers) and as a writer I

La qualitat literària és una de les condicions que es requereixen per poder-hi publicar. No és estrany que tenguí tan bona acollida.

Com a escriptora, voldria afegir el meu agraïment a *Esquix*, per passar a formar part de la nostra història, com en el seu dia varen fer el *Cavall Fort* del Principat o el *Paese Sera* que dirigia Gianni Rodari a Itàlia, i com tantes altres revistes juvenils que, rient rient, ens han ajudat a caminar per la vida fins a fer-nos grans.

El nostre *Cavall Fort*!

Joan Miquel Morey.

Llibreter i agitador cultural

L'aparició de la revista *Esquix* em va il·lusionar en gran mesura. El *Cavall Fort* va ser el primer tebeo que vaig poder llegir d'infant en la meua pròpia llengua. Aquells exemplars de la revista ens els regalaven a l'escola i rebia cada nova entrega amb il·lusió.

Quan va néixer l'*Esquix*, la situació d'inexistència de tebeos en la nostra llengua era una realitat i el fet d'aquest naixement em va tornar a il·lusionar, però aquesta vegada també com a pare i com a llibreter.

Com a persona compromesa amb la llengua de les nostres àvies, aquesta iniciativa, tan propera a mi, em traspasa el cos i l'ànima i em fa creure-hi i lluitar-hi. Per això no puc deixar d'exclamar-vos que la defenseu regalant-la als menuts i grans de casa, al perruquer, al casal de barri... A qui trobeu i pugueu.

Com a pare no puc fer més que regalar cada número al meu fill, repassar-lo amb ell, intentar que participi en els seus concursos, que em comentí el que li ha agradat més, el que manco. En fi, intent viure-la junts.

L'*Esquix* és una gran revista per als més joves de la casa i per a qualsevol interessat a conèixer més coses, entretenir-se i també somriure.

Com a llibreter especialitzat en tebeos, l'*Esquix* és aire fresc, música cantada en el

revista, los chicos pasaban a ser verdaderos lectores y no meros leedores pasivos.

Por lo tanto, como madre y como maestra, puedo dar fe de la importancia de los resultados obtenidos: no siempre es fácil escribir para este tramo de edad y acertar. *Esquix* ha actualizado el cómic dándole un nuevo cariz con diseños atractivos y vistosos, más acordes con la juventud de hoy.

Como vocal de la AELC (Asociación d'Escriptors en Llengua Catalana) y como escritora, quiero señalar la importancia de la información que transmite con reportajes interesantes para cada edad, los concursos que incitan a la escritura y a la participación, los artículos tan entretenidos, los personajes de las historietas que nos son familiares, la traducción de tiras cómicas provenientes del extranjero que tal vez no habríamos podido llegar a conocer en nuestra lengua, y la preocupación por dar a conocer a los escritores y las escritoras de todas las Baleares. La calidad literaria es una de las condiciones que se requieren para poder publicar. No es extraño que disfrute de tan buena acogida.

Como escritora, quería añadir mi agradecimiento a *Esquix*, por pasar a formar parte de nuestra historia, como en su día hicieron *Cavall Fort* en Cataluña o *Paese Sera*, que dirigía Gianni Rodari en Italia, y como tantas otras revistas juveniles que, entre risas y carcajadas, nos han ayudado a caminar por la vida hasta hacernos mayores.

Nuestro *Cavall Fort*

Joan Miquel Morey.

Librero y agitador cultural

La aparición de la revista *Esquix* me ilusionó en gran medida. *Cavall Fort* fue el primer tebeo que pude leer de niño en mi propia lengua. Aquellos ejemplares de la revista nos los regalaban en la escuela y yo recibía cada nueva entrega con ilusión.

Cuando nació *Esquix*, la situación de inexistencia de tebeos en nuestra lengua era una realidad y el hecho de este nacimiento me volvió a ilusionar, pero esta vez también como padre y como librero.

Como persona comprometida con la lengua de nuestras abuelas, esta iniciativa, tan cercana a mí, me traspasa el cuerpo y el alma y me hace creer y luchar por ella. Por eso no puedo dejar de exhortaros a defenderla regalándosela a los pequeños y a los mayores de casa, al peluquero, al centro cívico del barrio... A quien encontréis y podáis.

Como padre no puedo hacer más que regalar cada número a mi hijo, repasarlo con él, intentar que participe en sus concursos, que me comentí lo que más le ha gustado, lo que menos. En fin, intento que la vivamos juntos.

Esquix es una gran revista para los más jóvenes de la casa y para cualquiera interesado en conocer más cosas, entretenerse y también sonreír.

Como librero especializado en tebeos,

would like to underscore the importance of the information conveyed through interesting features for each age, the competitions that prompt the children to write and participate, the very entertaining articles, the short story characters that we have come to know, the translation of comic strips from abroad that we might not have ever seen in our language, and the priority placed on giving the writers of all the Balearic Islands public exposure. Literary quality is one of the fundamental requirements before any writing is published. It comes to no surprise that the magazine has been so successful.

As a writer I would like to extend my thanks to *Esquix*, for becoming a part of our history, just as *Cavall Fort* did in Catalonia and *Paese Sera*, directed by Gianni Rodari, did in Italy in their time, and like so many other children's magazines, which amid giggles and laughs, have helped us along our path through life into adulthood.

Our *Cavall Fort*!

Joan Miquel Morey. Bookseller

and cultural activist

I was very excited to see the magazine *Esquix* come out on the market. *Cavall Fort* was the first comic that I was able to read as a child in my own language, Catalan. The school would give out copies of the magazine, and I was always excited to receive each new issue.

When *Esquix* was born, the non-existence of comics in our language was a reality, and the very creation of this publication reawakened that excitement in me, yet this time also as a father and a bookseller.

As a person committed to the promotion and survival of the language of our grandparents, this initiative, which was so close to me, became a part of me, making me believe in and fight for it. For this reason I cannot help but urge you to defend this cause by giving it out to the young and old in your home, to the hairdresser, to the neighbourhood recreation centre, and to anyone and everyone you come across.

As a father I can't resist giving my son each issue as it comes out, going through it with him, trying to get him involved in its competitions, and getting him to tell me what he liked the most and the least. In a word, trying to fully experience and enjoy it together.

Esquix is a great magazine for the youngest members of the household and for anyone interested in learning about new things, being entertained and also simply smiling.

As a bookseller specialised in comics, I must say that *Esquix* is a breath of fresh air. It is music sung in our language by the musicians of illustration and graphic narrative, which moreover predominantly come from right here at home.

In a state of affairs in which the language

Pere Joan

dc cap a cap

JUGUETES,

QUE MAGADEN I EA JUGUERA...!

de Bàrbara Negreix i Antich

Què és un joc? És un objecte amb el qual, mitjançant un muntatge o una acció, es pot aconseguir un resultat. És un objecte amb el qual es pot jugar. És un objecte amb el qual es pot divertir-se. És un objecte amb el qual es pot aprendre. És un objecte amb el qual es pot descobrir. És un objecte amb el qual es pot descobrir el món.

La història dels juguetes és la història dels humans. Els humans hem creat juguetes des de que vam començar a caminar. Els juguetes són una manera de jugar amb la vida. Els juguetes són una manera de descobrir el món. Els juguetes són una manera de descobrir el nostre propi món.

**UNA HISTÒRIA PLENA, PLENA...
DE JOC.**

Quan els juguetes són bons, els humans són felices. Els juguetes són una manera de jugar amb la vida. Els juguetes són una manera de descobrir el món. Els juguetes són una manera de descobrir el nostre propi món.

UN PLANO DE MONTATGE...

Quan els juguetes són bons, els humans són felices. Els juguetes són una manera de jugar amb la vida. Els juguetes són una manera de descobrir el món. Els juguetes són una manera de descobrir el nostre propi món.

**Centre Cultural Can Planes
INFORMACIÓ:
Tel. 971 27 22 89
Tel. 971 24 06 24
Fax. 971 26 27 47**

Horari:
De dimarts a divendres
de 10 a 14 h i de 18 a 20 h.
Dimecres de 10 a 14 h.
Tallers, llibreria.

nostre idioma per músics del dibuix, de la narrativa gràfica que, a més, principalment són de la nostra terra.

En una situació on la llengua de l'oci infantil i juvenil no és la pròpia, on els joves estan acostumats a emprar el català només en l'àmbit educatiu i en el domèstic, en resum, en un lloc on la llengua de les coses divertides dels petits és l'aliena, l'*Esquix* és, sens dubte, una mostra de tot el camí institucional que encara queda per pagar el deute que amb la llengua pròpia de les Illes Balears té l'Estat i els seus representants autonòmics i locals.

Editorialment, l'*Esquix* és una aventura romàntica. La competència en castellà (tota) no sols disposa de la llengua de les coses divertides, sinó que disposa del poder atorgat per anys de monopoli lingüístic i econòmic. Cap infant davant una revista amb no sé quin ninot de regal i una altra sense (*Esquix*) triarà la darrera. Per tant, aquesta selecció l'han de fer els pares, els padrins, els germans grans...

Les llibreries han de fer un esforç per integrar i promocionar aquesta revista entre els seus clients. Per compromís amb ells, amb els futurs lectors, amb la llengua i amb la terra. ♦

Esquix es aire fresco, música cantada en nuestro idioma por músicos del dibujo, de la narrativa gráfica que, además, son principalmente de nuestra tierra.

En una situació donde la lengua del ocio infantil y juvenil no es la propia, donde los jóvenes están acostumbrados a usar el catalán sólo en el ámbito educativo y en el domèstico, en resumen, en un lugar en el que la lengua de las cosas divertidas de los pequeños es la ajena, *Esquix* es, sin duda, una muestra de todo el camino institucional que aún queda por recorrer para pagar la deuda que con la lengua propia de las islas Baleares tienen el Estado y sus representantes autonòmicos y locales.

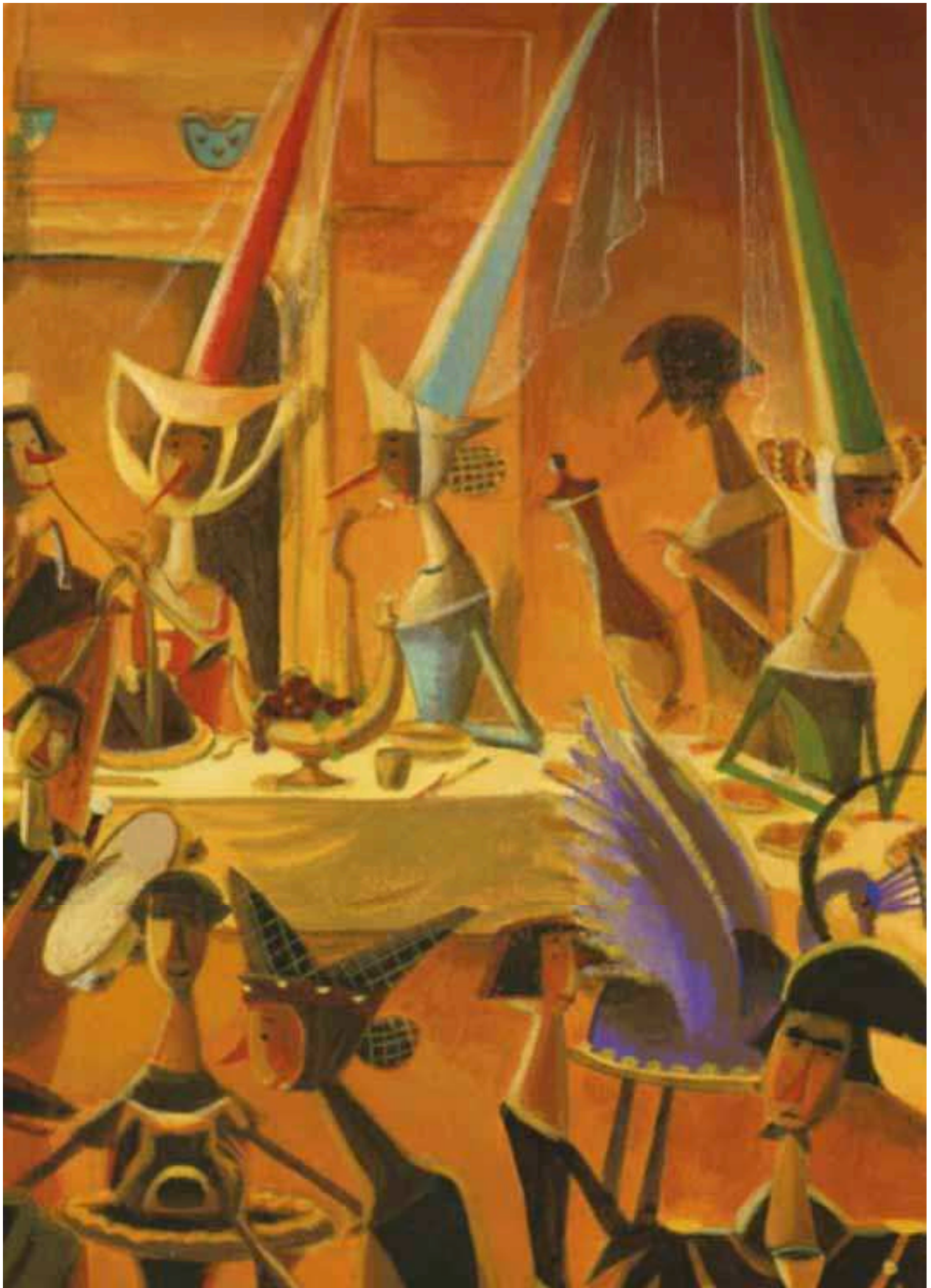
Editorialmente, *Esquix* es una aventura romàntica. La competència en castellano (toda) no solamente dispone de la lengua de las cosas divertidas, sino que dispone del poder otorgado por años de monopolio lingüístico y econòmic. Ningún niño delante de una revista con no sé qué muñeco de regalo y otra sin (*Esquix*) elegirá la última. Por lo tanto, esta selección la deben realizar los padres, los abuelos, los hermanos mayores...

Las librerías deben hacer un esfuerzo por integrar y promocionar esta revista entre sus clientes. Por compromiso con ellos, con los futuros lectores, con la lengua y con la tierra. ♦

of children's and adolescents' pastimes is Spanish, where young people usually only speak Catalan in the educational setting and at home, and in a word, where the language of children's and youth entertainment is not usually their own, *Esquix* is undeniably a sign of the institutional debt to the language of the Balearic Islands that the Spanish state and its regional and local representatives have yet to pay.

From the publishing perspective, *Esquix* is a romantic adventure. Its competition in the Spanish language is not only associated with the language of "fun things" and entertainment, but rather also enjoys the power that it has been given thanks to years of linguistic and economic monopoly. I don't know of any child who, when given the choice between a magazine with any sort of doll as a gift and another without (*Esquix*), would select the latter. In this light, the selection needs to be made by parents, grandparents, older brothers and sisters, etc.

Lastly, our bookshops need to make an effort to incorporate and promote this magazine among their customers. If for no other reason, out of the commitment to them, to future readers, to our language and to our land. ♦

Gusti